

V Praze dne 13. března 2013
Čj. 3447 /2013/S

Vážený pane nejvyšší státní zástupče,

obracíme se na Vás ve věci čl. II rozhodnutí prezidenta republiky č. 1/2003 Sb., o amnestii, ze dne 1. ledna 2013.

Činíme tak mimo jiné v návaznosti na veřejné slyšení Ústavně-právního výboru Senátu dne 21. února 2013, žalobu Senátu proti prezidentu republiky pro velezradu doručenou Ústavnímu soudu dne 5. března 2013, rozhodnutí Ústavního soudu Pl. ÚS 4/13 ze dne 5. března 2013 a rozhodnutí vedoucího Úřadu vlády ze dne 31. ledna 2013 o odmítnutí žádosti o informace.

Podle článku 63 odst. 1 písm. k) Ústavy má prezident republiky právo udělovat amnestii. Toto rozhodnutí podle článku 63 odst. 3 Ústavy vyžaduje spolupodpis předsedy vlády. Konečně podle článku 63 odst. 4 Ústavy je za rozhodnutí prezidenta republiky, které vyžaduje spolupodpis předsedy vlády, odpovědná vláda. Vláda je podle článku 68 Ústavy odpovědná Poslanecké sněmovně.

Primárně se jedná o vztahy ústavně-právní spojené především s politickou odpovědností, případně odpovědností ústavně-deliktní (možné naplnění znaků velezrady prezidentem republiky).

Na akt kontrasignace je třeba nahlížet jako na určitou ústavní pojistku bránící mimo jiné nežádoucí libovůli a vyvažující zcela výjimečné oprávnění prezidenta republiky, které jinak, jak shledal Ústavní soud (viz příloha), nepodléhá jiné formě kontroly (soudní kontroly).

Předseda vlády reprezentuje vládu jako celek a s tím se přirozeně pojí požadavky na způsob projednání amnestijního rozhodnutí prezidenta republiky vládou spočívající zejména ve vyhodnocení dopadů rozhodnutí do činností státu. Efektivitu hodnocení podmiňuje bezpochyby přiměřenost času uplynuvšího mezi učiněním rozhodnutí a jeho kontrasignací. Kontrasignace předsedy vlády tak nemá pouze ústavní, ale také administrativně správní charakter (byť svého druhu) a představuje přinejmenším implicitní kontrolu amnestijního rozhodnutí.

Jak vyplynulo ze zmíněného rozhodnutí vedoucího Úřady vlády, Úřad vlády neeviduje žádnou formu komunikace (ani ve zvláštním režimu) mezi Kanceláří prezidenta republiky a Úřadem vlády ohledně novoročního amnestijního rozhodnutí.

Současně samotní členové vlády veřejně přiznávají, že amnestijní rozhodnutí vláda neprojednala a předseda vlády přistoupil ke kontrasignaci bez vlády, ač je to ona, kdo nese podle Ústavy odpovědnost.

Není na místě případné dovolání se ústavních zvyklostí, neboť amnestijní rozhodnutí jsou akty výjimečnými, které z povahy věci musí být hodnoceny ad hoc ve všech souvislostech (čímž nabývá projednání vládou na významu). Není také pochyb o tom, že aboliční část amnestijního rozhodnutí prezidenta republiky vybočila svým nesouladem s agraciační složkou z konstrukce v minulosti učiněných amnestijních rozhodnutí (z odborného hlediska na první shlednutí). Odpovědnost politická vzhledem ke konkrétnímu individualizovanému jednání předsedy vlády i dopadům čl. II amnestijního rozhodnutí prezidenta republiky se jeví jako nepřiměřená.

Máme za to, že i přes subsidiaritu trestní represe výše uvedené okolnosti a zjištění opodstatňují úvahu o možné trestně-právní odpovědnosti předsedy vlády za způsob kontrasignace čl. II amnestijního rozhodnutí prezidenta republiky.

Konkrétně se lze domnívat, že předseda vlády byl při kontrasignaci úřední osobou ve smyslu ustanovení § 127 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku a toto jednání souviselo přímo s jeho pravomocí a odpovědností danými Ústavou.

Pro zneužití pravomoci úřední osoby podle ustanovení § 329 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku postačí splnění nepřímého úmyslu způsobit jinému škodu nebo jinou závažnou újmu tím, že překročí svou pravomoc nebo podle písm. c) nesplní povinnost vyplývající z její pravomoci, resp. je s tím srozuměna.

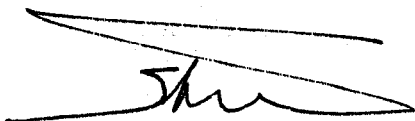
Pod tyto znaky lze subsumovat jednání předsedy vlády, kdy veřejně přiznal, že amnestijní rozhodnutí prezidenta republiky vládě nepředložil, ta ho neprojednala, přesto rozhodnutí kontrasignoval. Odpovědnost z Ústavy za amnestijní rozhodnutí přitom leží na vládě jako celku. Tímto jednáním předseda vlády znemožnil posouzení dopadů amnestijního rozhodnutí prezidenta republiky a projednání vládou, čímž překročil svou pravomoc, a rezignoval zcela na úlohu ústavní pojistky.

I kdyby předseda vlády jednal nedbalostně, je možné jeho jednání podřadit pod skutkovou podstatu maření úkolu úřední osoby z nedbalosti podle ustanovení § 330 trestního zákoníku. Zde postačí, pokud úřední osobě při výkonu své pravomoci z nedbalosti zmaří nebo podstatně ztíží splnění důležitého úkolu.

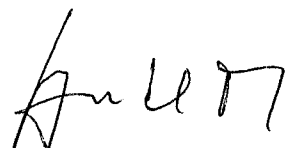
Vzhledem k závažnosti věci a vzhledem k zásadě oficiality ovládající trestní řízení se obracíme přímo na Vás a žádáme o vyrozumění o učiněných opatřeních ve smyslu ustanovení § 158 odst. 2 trestního řádu.

Současně si Vás, vážený pane nejvyšší státní zástupce, dovoluujeme požádat, abyste využil své oprávnění a vyžádal si od státních zastupitelství zvláštní zprávu o podaných trestních oznámeních na postup předsedy vlády či jiného člena vlády v souvislosti s kontrasignací amnestijního rozhodnutí prezidenta republiky, o průběhu prošetření a výsledcích, a svá zjištění zveřejnil. Jsme přesvědčeni, že by to přispělo k naplnění jedné ze zásad vážících státní zastupitelství, kterou je, aby každý jeho postup byl v souladu se zákonem, rychlý, odborný a účinný; svoji působnost vykonávalo nestranně, respektovalo a chránilo přitom lidskou důstojnost, rovnost všech před zákonem a dbalo na ochranu základních lidských práv a svobod.

S pozdravem

Milan Štěch
předseda Senátu PČR

Miroslav Antl
předseda Ústavně-právního
výboru Senátu PČR